

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

24

Vragen van het lid **Dobbe** (SP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de Israëliëse aanval op een school in Gaza* (ingezonden 13 augustus 2024).

Antwoord van Minister **Veldkamp** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 20 september 2024).

Vraag 1

Wat is uw reactie op de berichtgeving over de Israëliëse aanval op een school in Gaza van afgelopen zaterdag 10 augustus?

Antwoord 1

Het is triest te moeten vaststellen dat bij een aanval op een school in Gaza burgerslachtoffers zijn gevallen. Dergelijke gebeurtenissen onderstrepen waarom een onmiddellijk staakt-het-vuren van belang is. Nederland steunt de huidige onderhandelingen hiervoor die worden gefaciliteerd door de Verenigde Staten, Egypte en Qatar.

Vraag 2

Kunt u het aantal burgerslachtoffers, namelijk «meer dan 80», dat genoemd wordt door onder andere persbureau AP news, beoordelen?¹

Antwoord 2

Het kabinet beschikt niet over geverifieerde informatie over de specifieke aantallen burgerslachtoffers.

Vraag 3

Sluit u zich aan bij het oordeel van de hoge vertegenwoordiger van de Europese Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, Josep Borrell, dat er «geen rechtvaardiging is voor deze slachtpartijen»? Zo nee, waarom niet? Graag een uitgebreide uitleg.

Antwoord 3

Net als de Hoge Vertegenwoordiger heb ik benadrukt dat de aanval op de school toont waarom een onmiddellijk staakt-het-vuren van belang is. Nederland veroordeelt schendingen van het humanitair oorlogsrecht, ongeacht wie de schending begaat. Gedegen en onafhankelijk onderzoek zal

¹ Israel-Hamas war: Israel widens evacuation orders in Gaza | AP News

nodig zijn om feiten te verzamelen over vermeende schendingen. Daarnaast is het in beginsel de taak van een (internationale) rechter om op basis van alle feiten de schendingen vast te stellen. Die feiten hebben wij niet. Nederland is daarom terughoudend zich uit te spreken over de rechtmatigheid van specifieke gevechtshandelingen.

Vraag 4

Sluit u zich aan bij het officiële statement van Borrell, waarin opgeroepen wordt tot een staakt het vuren en het vrijlaten van gijzelaars? Graag een uitgebreide reactie.

Antwoord 4

Indien u verwijst naar de verklaring van de Hoge Vertegenwoordiger van 10 augustus jl., dan is het antwoord ja: deze verklaring is namens alle EU-lidstaten uitgebracht. Het kabinet deelt de oproep dat er snel een staakt-het-vuren moet komen, die het mogelijk maakt om gijzelden vrij te krijgen en meer humanitaire hulp naar Gaza te krijgen.

Vraag 5

Op welke manier worden uitspraken van de Nederlandse regering ten opzichte van de oorlog in Gaza materieel kracht bij gezet?

Antwoord 5

Het kabinet steunt de internationale inzet om tot een onmiddellijk staakt-het-vuren in de Gazastrook te komen. Dit is essentieel om de gijzelaars vrij te krijgen, een aanzienlijke toename van humanitaire hulp voor de Gazastrook te verzekeren, regionale spanningen te verlagen en om tot een duurzaam einde aan de vijandelijkheden te komen in lijn met resolutie 2735. De huidige onderhandelingen worden gefaciliteerd door de Verenigde Staten, Qatar en Egypte. Nederland steunt dit proces waar mogelijk en heeft ook in EU-verband steun uitgesproken voor de oproep van deze landen om zo snel mogelijk tot een akkoord te komen. Tevens zet het kabinet zich in zijn contacten met de landen uit de regio, Israël en de Palestijnse Autoriteit in voor de-escalatie en het doorbreken van een cyclus van vergelding. Humanitaire toegang voor hulpverleners en hulpgoederen tot de Gazastrook staat sinds 7 oktober 2023 onverminderd onder grote druk. Nederland heeft sinds het begin van de oorlog 61 miljoen EUR extra beschikbaar gesteld aan humanitaire organisaties, zoals UNRWA, ICRC, de Dutch Relief Alliance en het Nederlandse Rode Kruis alsook ter ondersteuning van het werk van VN-coördinator Humanitaire Hulp en Wederopbouw Gaza. Daarnaast heeft Nederland kort na de start van het conflict een humanitair gezant aangesteld om ook op diplomatiek vlak continu het gesprek te voeren op welke wijze de humanitaire situatie verbeterd kan worden. O.a. door internationale druk, waarbij Nederland een centrale rol heeft gespeeld, is de overgang Kerem Shalom, die tot half december volledig gesloten was, weer opengegaan voor humanitaire hulp. Nederlandse scanners ter plaatste maken het daarbij mogelijk om de hulp ook daadwerkelijk Gaza in te krijgen. Hoewel steun via de lucht geen voorkeur verdiende, heeft ook Nederland deze steun geboden. Het was op dat moment een van de weinige opties om hulp in Gaza te krijgen. Nederland blijft zich in deze complexe situatie inspannen voor de verbetering van de humanitaire situatie in Gaza. Daarnaast laat Nederland in contacten geen twijfel bestaan over het feit dat alle partijen – waaronder Israël – te allen tijde gebonden zijn aan het internationaal recht. Nederland heeft Israël en Hamas opgeroepen om de door het Internationaal Gerechtshof opgelegde voorlopige maatregelen uit te voeren. Mogelijke schendingen van het humanitair oorlogsrecht door de strijdende partijen in de Gazastrook moeten worden onderzocht. Het kabinet heeft 3 mln EUR aan extra middelen beschikbaar gesteld aan het Internationaal Strafhof om onderzoek te doen, als ook 1 miljoen dollar voor het kantoor van de VN Hoge Commissaris voor Mensenrechten in de Palestijnse Gebieden. De EU heeft, mede op Nederlands initiatief, sancties ingesteld tegen individuele gewelddadige kolonisten en entiteiten. Hiermee geven Nederland en de EU een duidelijk signaal af dat het geweld van deze groepen op de bezette Westelijke Jordaanoever niet acceptabel is. Tegelijkertijd zijn er sancties ingesteld tegen Hamas en zet het kabinet zich in om Hezbollah, de

Houthi's en de Iraanse Revolutionaire Garde (verder) te sanctioneren en hun invloed verder te beperken.

Nederland blijft zich, naar vermogen en in nauwe samenwerking met internationale partners, inzetten voor een verbetering van de huidige zorgelijke situatie en de spiraal van vergelding te doorbreken. Dat blijft Nederland eveneens doen waar het gaat over een toekomstige «day after» oplossing voor de Gazastrook waarbij de uitgangspunten van de G7 ter zake voor Nederland leidend zijn.

Vraag 6

Wat gaat de regering nu anders doen ten opzichte van de inzet gedurende de afgelopen maanden, aangezien de huidige aanpak van de Nederlandse regering geen vruchten afwerpt?

Antwoord 6

Nederland blijft zich actief, naar vermogen, en in nauwe samenwerking met internationale partners, inzetten voor het bereiken van een overeenkomst over een staakt-het-vuren die uiteindelijk moet leiden tot een duurzaam einde van vijandelijkheden. Dat is van belang voor het lot van de gijzelaars en voor een aanzienlijke verbetering van de humanitaire situatie in Gaza. Daarnaast heeft een staakt-het-vuren naar verwachting ook een positief effect op het verminderen van de regionale spanningen. Nederland steunt het Israëliëse recht op zelfverdediging. De dreiging vanuit o.a. Hamas en Hezbollah is immers nog aanwezig. Wel benadrukt Nederland consequent dat Israël moet handelen in lijn met het internationaal recht, waaronder het humanitair oorlogsrecht.

Vraag 7

Wat vindt u van het feit dat de Israëliëse regering tot nu toe de geluiden van de internationale gemeenschap, inclusief die van de Nederlandse regering, negeert? Wat doet u om er voor te zorgen dat de Israëliëse regering wel gehoor gaat geven aan die geluiden?

Antwoord 7

Ik verwijs hiervoor naar het antwoord op vraag 6.

Vraag 8

Kunt u een stand van zaken geven van de inzet van uw voorganger, mevrouw Bruins Slot, om «*in de Europese Unie over het Associatieakkoord met Israël te gaan spreken, over de volle breedte van de relatie tussen de Europese Unie en Israël*», zoals zij in het debat van 16 mei aangaf? Is dit nog steeds de inzet van de Nederlandse regering? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Het kabinet blijft zich ervoor inspannen dat de Associatieraad zo spoedig mogelijk plaatsvindt. Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 22 juli jl. heeft de Raad ingestemd met de conceptagenda hiervoor. Deze agenda is reeds gedeeld met Israël.

Vraag 9

Bent u bereid om nieuwe maatregelen te nemen richting de Israëliëse regering als die blijft weigeren gehoor te geven aan de boodschappen vanuit de internationale gemeenschap over het naleven van humanitair oorlogsrecht? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet? Graag een uitgebreide reactie.

Antwoord 9

Het kabinet blijft consequent uitdragen dat Israël gebonden is aan het internationaal recht, inclusief het humanitair oorlogsrecht. Het kabinet maakt daarbij continu de afweging op welke wijze de Nederlandse positie het meest effectief kan worden overgebracht. Onze bilaterale betrekkingen met Israël stellen ons in staat om dit soort gesprekken te voeren. Zie daarnaast het antwoord op vraag 3.

Vraag 10

Sluit u zich aan bij het statement van de Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) van afgelopen zaterdag 10 augustus waarin de «toenemende frequentie» van Israëlische aanvallen op scholen in Gaza wordt veroordeeld en de aanvallen op scholen als «systematisch» worden gekwalificeerd? Zo ja, kan dit zonder gevolg blijven? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Het feit dat schoolgebouwen onderdeel zijn van de strijd tussen Hamas en Israël is uiterst triest. Het kabinet neemt de uitspraken van de Hoge Vertegenwoordiger van de OHCHR over de toenemende frequentie van Israëlische aanvallen op scholen in Gaza uiterst serieus.

Het is complex om een oordeel te vormen over de naleving van het humanitair oorlogsrecht in relatie tot concrete gevechtshandelingen zoals bombardementen. De benodigde specifieke informatie over de omstandigheden en afwegingen daartoe ontbreekt op dit moment.

Volgens de regel van onderscheid in het humanitair oorlogsrecht mogen alleen strijders en militaire doelen worden aangevallen en genieten burgerobjecten, waaronder scholen, een beschermde status. Dit wordt nader toegelicht in *de Safe Schools Declaration* die Nederland heeft ondertekend. Onder bepaalde omstandigheden kan een burgerobject deze beschermde status verliezen, bijvoorbeeld wanneer dit object wordt gebruikt om een daadwerkelijke bijdrage te leveren aan de gevechtshandelingen en uitschakeling ervan een duidelijk militair voordeel oplevert. Andere regels uit het humanitair oorlogsrecht, waaronder de regels omtrent het nemen van voorzorgsmaatregelen en proportionaliteit, blijven ook in dat geval onverminderd van toepassing.

Nederland onderstreept met klem dat het optreden van alle partijen in overeenstemming moet zijn met het internationaal recht, waaronder het humanitair oorlogsrecht.

Vraag 11

Wat is uw reactie op de berichtgeving dat volgens Israël «Voor elk Hamas-lid enkele tientallen burgers gedood [zouden] mogen worden», zoals wordt geschreven door NOS², die zich op haar beurt baseert op de Israëlische nieuwssite +972 magazine?³

Antwoord 11

Laat ik vooropstellen dat ik ieder onschuldig burgerslachtoffer betreurt in deze strijd. Iedere oorlog of conflict gaat gepaard met het verlies van onschuldige levens en dat blijft een wrange constatering.

Het kabinet beschikt niet over de noodzakelijke feiten om te kunnen beoordelen wat de ratio is, en is daarom terughoudend bij het doen van uitspraken over dergelijke berichten. Tegelijkertijd heeft Nederland in het verleden herhaaldelijk zijn zorgen geuit over het hoge aantal burgerslachtoffers. Het onderschrijft eens te meer het belang van onafhankelijke onderzoek hetgeen Nederland steunt.

Vraag 12

Kunt u een stand van zaken geven over het gesprek met de G7 dat in mei is toegezegd over een eventuele vredesmacht in Gaza?⁴

Antwoord 12

Nederland staat in nauw contact met andere landen, waaronder leden van de G7, over de situatie in Gaza. Op dit moment richten de gesprekken zich nog niet op een mogelijke vredesmacht in Gaza. De nadruk ligt met name op de wijze waarop de internationale gemeenschap zo goed mogelijk kan bijdragen aan het bereiken van een overeenkomst over een onmiddellijk staakt-het-vuren dat gefaseerd moet toewerken naar het definitief staken van de gewelddadigheden.

² Israëlische luchtaanval op school Gaza-Stad, ziekenhuis meldt meer dan 70 doden (nos.nl)

³ «Lavender»: The AI machine directing Israel's bombing spree in Gaza (972mag.com)

⁴ Verslag van een commissiedebat, gehouden op 23 mei 2024, over Raad Buitenlandse Zaken d.d. 27 mei 2024 en Informele NAVO ministeriële van 30 en 31 mei 2024. Kamerstuk 21 501-02, nr. 2922.

Vraag 13

Wat doet u om er voor te zorgen dat bewijsmateriaal over schendingen van humanitair oorlogsrecht en oorlogsmisdaden door alle partijen niet verloren gaat en beschikbaar blijft voor vervolging van de plegers? Zijn er nog extra inspanningen die de Nederlandse regering op dit gebied zou kunnen leveren? Graag een uitgebreide reactie.

Antwoord 13

Het is belangrijk dat potentieel bewijsmateriaal van schendingen van humanitair oorlogsrecht en oorlogsmisdrijven wordt onderzocht en beschikbaar blijft voor de vervolging van de vermoedelijke daders. De primaire verantwoordelijkheid voor het onderzoek en de vervolging ligt bij de bevoegde nationale autoriteiten. Daarnaast is het van belang dat de internationale instanties die verantwoordelijk zijn voor het doen van onafhankelijk onderzoek ook in staat zijn om dit naar behoren te doen. Om deze reden heeft Nederland eind 2023 een extra vrijwillige bijdrage van 3 miljoen euro aan het Internationaal Strafhof overgemaakt. Deze extra vrijwillige bijdrage komt de algehele onderzoekscapaciteit van het Strafhof ten goede en wordt onder meer aangewend voor de aanschaf van moderne ICT-middelen ten behoeve van het vergaren, bewaren, en analyseren van (digitaal) bewijsmateriaal. Daarnaast heeft Nederland 1 miljoen dollar extra ter beschikking gesteld aan OHCHR, ten behoeve van het landenkantoor in de Palestijnse Gebieden.

Vraag 14

Kunt u de vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord 14

Ja.